

ครูกแมนชี้เศรษฐกิจฟื้นเทียมโตเพราะรัฐอัดเงิน-NPLลดแต่ลูกหนี้ตาย

ศาสตราจารย์พอล ครูกแมน นักเศรษฐศาสตร์ดาวรุ่งจากสถาบันเทคโนโลยี แมสซาชูเซตส์ หรือ เอ็มไอที ได้เป็นองค์ปาฐกในเรื่อง "อนาคตของเศรษฐกิจเอเชียและเศรษฐกิจโลก" ที่สำนักงานใหญ่ ธนาคารกรุงเทพ เมื่อวานนี้ (21 ธ.ค.) ศ. ครูกแมน ซึ่งมีแนวความคิดต่อปัญหาวิกฤตการณ์เศรษฐกิจเอเชีย สวนทางกับการแก้ไข ปัญหาของกองทุนการเงินระหว่างประเทศหรือไอเอ็มเอฟ กล่าวว่า ความคิดของตนเกี่ยวกับวิกฤตการณ์เศรษฐกิจเอเชียเปลี่ยนแปลงมาโดยตลอด สำหรับขณะนี้ตนเห็นว่า เศรษฐกิจของประเทศที่ประสบปัญหาเริ่ม อยู่ในช่วงของการฟื้นตัวแล้ว โดยเกาหลีใต้ฟื้นตัวดีที่สุด รองลงมาคือมาเลเซีย ไทย และอินโดนีเซีย

การที่ประเทศไทยฟื้นตัวช้ากว่าเกาหลีใต้และมาเลเซีย นั้น เป็นเพราะพื้นฐานของไทยนั้น แยกว่า 2 ประเทศดังกล่าวมาก เมื่อเกิดปัญหาจึงฟื้นตัวได้ช้ากว่า นอกจากนั้นแล้ว เศรษฐกิจของเกาหลีใต้และมาเลเซีย เป็นระบบเปิดมากกว่าของไทยในแง่ของภาคการส่งออกที่ใหญ่กว่า การลดค่าเงินจึงทำให้การขยายตัวของการส่งออกมีมากกว่า ไทยฟื้นตัวเพราะรัฐอัดเงินไร้การลงทุนเพราะเอกชนตายหมด อย่างไรก็ตาม ศ.ครูกแมนเตือนว่า การฟื้นตัวของเศรษฐกิจที่เห็นอยู่ในขณะนี้ ในระยะยาวแล้ว เป็นการฟื้นตัวที่ไม่ยั่งยืน เพราะเกิดจากการ ใช้นโยบายการคลังกระตุ้นการใช้จ่าย ทำให้เกิดผลผลิตและการจ้างงาน แต่ถ้าดูตัวเลขการลงทุนแล้ว ยังต่ำกว่าก่อนหน้าที่จะเกิดวิกฤตเศรษฐกิจถึงเท่าตัว ในขณะที่ค่าใช้จ่ายภาครัฐบาลสูงขึ้นมาก

เขาได้ยกตัวอย่างประเทศญี่ปุ่นว่า ไม่สามารถหลุดพ้นจากปัญหาเศรษฐกิจถดถอยได้ แม้จะใช้เวลา แก้ไขปัญหาถึง 8 ปี ก็เพราะว่ารัฐบาลใช้นโยบายการคลังกระตุ้นเศรษฐกิจอย่างหนัก แม้เศรษฐกิจจะขยายตัว ขึ้นบ้างเล็กน้อย แต่อัตราการว่างงานก็สูงขึ้นด้วย ซึ่งเป็นการเติบโตทางเศรษฐกิจแบบถดถอย หรือ Growth Recession คือ มีการเติบโตแต่ไม่พอที่จะรองรับศักยภาพทางเศรษฐกิจที่มีอยู่ ศ.ครูกแมนเสนอว่าจะต้องใช้ นโยบายการเงินเข้ามาแก้ไขปัญหาแทนนโยบายการคลังมากขึ้น

นอกจากนั้นแล้ว เขายังเห็นว่า การฟื้นตัวที่เข้มแข็งนั้นต้องอาศัยการลงทุนจากผู้ประกอบการ ในภาค เอกชน แต่ผู้ประกอบการภาคเอกชนในภูมิภาคเอเชียขณะนี้ อยู่ในสภาพถูกตัดแขนตัดขา ไม่อาจแสดงบทบาท ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจได้ ถึงแม้ศ.ครูกแมนจะไม่ได้ระบุชื่อประเทศใดออกมาโดยตรง แต่การดำเนิน นโยบายแก้ปัญหาของรัฐบาลไทยก็เป็นการใช้นโยบายทางการคลัง การกระตุ้นเศรษฐกิจทั้งการใช้ นโยบาย งบประมาณขาดดุล การลดภาษี การกู้เงินมาลงทุนใช้จ่ายเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ และเพื่ออุดหนุนงบประมาณที่ ขาดดุล ตลอดจนการนำเงินคงคลังมาใช้ จนทำให้ภาระหนี้สินของรัฐเพิ่มสูงขึ้น และ เงินคงคลังสุทธิลดลงเหลือ 20,000 ล้านบาทเท่านั้น

นายโฆสิต บัณฑิตปริญญาตรี อดีตนายกรัฐมนตรี กรรมการบริหารธนาคารกรุงเทพจำกัด กล่าวว่า เห็นด้วยกับ ศ.ดร.กนกแมนในเรื่องนี้ การฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยเป็นการฟื้นตัวที่อ่อนแอ เพราะเป็นการฟื้นตัวบนการใช้จ่ายของภาครัฐเป็นหลัก และการส่งออกเป็นลำดับรองลงมา "เราไม่สามารถอาศัยการกระตุ้นทางการคลังได้ต่อไป ในปีหน้า การใช้นโยบายทางการคลังได้มาถึงขีดจำกัดสูงสุดแล้ว" นายโฆสิตกล่าว

นางอัจฉรา ไฉนธรรมดี ผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ธนาคารแห่งประเทศไทย(ธปท.) กล่าวว่า ศ.ดร.กนกแมนไม่ได้ปฏิเสธการใช้นโยบายการคลังหรือการขาดดุลเพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจเสียทีเดียว เพราะตามหลักการแล้ว แม้ว่าเศรษฐกิจจะฟื้นตัวแล้ว นโยบายการคลังยังต้องเดินหน้า "ประเทศไทยมีหนี้ต่างประเทศในระดับมาตรฐานสากล เรายังมีความจำเป็นต้องก่อหนี้ต่อไป" นางอัจฉรา กล่าว อย่างไรก็ตาม เธอยอมรับว่าในอนาคตประเทศไทยต้องใช้นโยบายทางการเงินเข้ามาเสริมมากขึ้น ซึ่งเอเชียท่วมเทแก้ปัญหาแบงก์มากเกินไป เอ็นพีแอล แบงก์ก็ลด แต่หนี้ธุรกิจยังอยู่

ศ.ดร.กนกแมน ซึ่งเป็นนักเศรษฐศาสตร์คนแรก ที่ทำนายเมื่อปี 2539 ว่าความรุ่งเรืองของเอเชียจะสิ้นสุดลงในไม่ช้า กล่าวว่า เขาเคยเชื่อว่าระบบสถาบันการเงินที่มีการบริหารที่เลวร้าย เป็นสาเหตุของปัญหาวิกฤติการณ์เอเชีย แต่เขาไม่เชื่อเช่นนั้นอีกแล้ว เพราะมีธนาคารที่มีการบริหารที่เลวร้ายอยู่มากมายในหลายประเทศ แต่ก็ไม่ได้ทำให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรงอย่างที่เกิดขึ้นกับเอเชีย เขาเห็นว่า มีการใช้ความพยายามมากเกินไปใน การแก้ไขปัญหาสถาบันการเงิน โดยคิดว่าจะช่วยคลี่คลายวิกฤติการณ์ได้ ซึ่งไม่จริง "เอเชียยังไม่ประสบความสำเร็จในการฟื้นฟูภาคการเงิน สิ่งที่ได้ทำคือการปรับตัวให้เข้ากับการพังทลายของระบบการเงินเท่านั้น"

ศ.ดร.กนกแมนยกการแก้ไขปัญหาระบบธนาคารของญี่ปุ่นขึ้นมาเป็นตัวอย่างเป็นตัวอย่างอีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากเขาสนใจปัญหาของเศรษฐกิจญี่ปุ่นมาก เพราะมีความเข้มแข็งในทุกๆด้าน แต่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจที่ยืดเยื้อมาเกือบทศวรรษแล้วได้ ปัญหาของญี่ปุ่นเริ่มขึ้นหลังจากพองสบู่แตก แต่ธนาคารกลางของญี่ปุ่น เชื่องช้าเกินไปในการใช้นโยบายทางการเงินแก้ปัญหา ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ดีว่า แม้แต่ในประเทศที่มีความเข้มแข็ง มีความได้เปรียบทุกๆด้าน ก็อาจมีปัญหาด้านการคลังได้หากรัฐใช้นโยบายที่ไม่ถูกต้อง ในขณะเดียวกัน นโยบายที่ถูกต้อง ในยามปกติ อาจจะเป็นนโยบายที่ผิดพลาดในหากนำไปใช้ในยามวิกฤติได้ เช่น การขึ้นภาษีของนายกรัฐมนตรี ฮาชิโมโตะ ศ.ดร.กนกแมนกล่าวว่า การแก้ไขปัญหา ธนาคารโดยตัดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ หรือเอ็นพีแอลออกไปจากบัญชีของธนาคารแล้ว เชื่อว่าทุกอย่างจะดีขึ้นนั้น ไม่เป็นความจริง การแก้ปัญหาเอ็นพีแอลเป็นเรื่องจำเป็น แต่ทำเท่านี้ไม่พอ เพราะเป็นเพียงการเอาหนี้เสียออกจากบัญชีธนาคาร แต่หนี้เสียนี้ยังคงอยู่ในงบดุลของบริษัท เอกชนที่เป็นลูกหนี้ "ปัญหาของญี่ปุ่นนั้นไปไกลกว่าภาคการเงินแล้ว" ศ.ดร.กนกแมนกล่าว

ปัญหาของญี่ปุ่นคือ ไม่กล้าตัดสินใจ ดำเนินนโยบายใหม่ๆ ที่ต่างไปจากนโยบายดั้งเดิม ดังเช่นเขาเคยเสนอว่า ให้ดำเนินนโยบายทางการเงินที่ยืดหยุ่นมากขึ้น ผ่อนคลายขึ้น เพราะไหนๆอัตราดอกเบี้ยก็เท่ากับศูนย์อยู่แล้ว แต่ธนาคารกลางไม่เห็นด้วย เพราะธนาคารกลางจะไม่ยอมทำอะไรที่เห็นว่า มีความเสี่ยงแม้แต่เพียงนิดเดียว นอกจากนั้นแล้ว หากการดำเนินนโยบายใดๆ จะเป็นการส่งสัญญาณให้นักลงทุน นักเก็งกำไรในตลาดการเงินเกิดความแตกตื่นแล้ว ทางการญี่ปุ่นก็จะหลีกเลี่ยง ซึ่งตรงนี้เป็นข้อจำกัดที่ทำให้ญี่ปุ่นไม่สามารถหลุดพ้นจากวังวนปัญหาได้ นายโฆสิตกล่าวถึงการแก้ไขปัญหธนาคารในประเทศไทยว่า เป็นแนวทางที่ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ และมีข้อขัดแย้งมาก ไอเอ็มเอฟ ไม่มีหน้าที่ปฏิรูปเศรษฐกิจ

ศ.ครุฑแมนยังได้กล่าวถึงแนวทางการแก้ไข ปัญหาของไอเอ็มเอฟว่า ไอเอ็มเอฟ ยึดเอาแนวทางการปฏิรูปเป็นหัวใจสำคัญของการแก้ปัญหา ซึ่งเขาเห็นว่า การปฏิรูปเศรษฐกิจและธุรกิจนั้นเป็นสิ่งถูกต้อง แต่การตัดสินใจให้ประเทศสมาชิกที่ขอรับการช่วยเหลือทำการปฏิรูปทันทีในตอนที่กำลังเกิดวิกฤติการณ์นั้น เป็นวิธีการที่แปลกมาก การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจนั้นเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลานานพม่าอาจทำได้ภายใน 3 ปี สิ่งที่ไอเอ็มเอฟควรทำคือ หาทางทำให้ปัญหาจบลงโดยเร็วที่สุดก่อน ศ.ครุฑแมนกล่าวว่า ไอเอ็มเอฟควรจะจำกัดบทบาทหน้าที่ของตนอยู่เพียงการดูแลปัญหาดุลบัญชีเดินสะพัดของชาติสมาชิกเพียงอย่างเดียว ไม่ควรมาบงการว่า ประเทศที่ขอรับความช่วยเหลือต้องทำการปฏิรูปเศรษฐกิจ

การปราศรัยของศ.ครุฑแมนเมื่อวานนี้ เป็นปราศรัยถ้อยแถลงของมูลนิธิชิน โสภณพนิช ผู้ก่อตั้งธนาคารกรุงเทพ มีพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ องคมนตรีเป็นประธาน และมีผู้บริหารระดับสูงทั้งวงการธุรกิจและการเมืองเข้าฟัง หลังการปราศรัย ศ.ครุฑแมนได้ตอบคำถามสื่อมวลชน โดยกล่าวถึงเศรษฐกิจไทยว่า ขณะนี้ได้ผ่านพ้นจุดต่ำสุดไปแล้ว ผู้สื่อข่าวถามว่าหากเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง สิ่งที่จะทำ 3 อันดับแรกคืออะไร แต่ ศ.ครุฑแมนกล่าวว่า ไม่ขอตอบคำถามนี้ แต่ขณะนี้ได้มองเห็นความพยายามของรัฐบาลในการแก้ปัญหาแล้ว เพียงแต่ยังช้าอยู่ ต้องอาศัยระยะเวลาในการแก้ไข และเห็นว่ากรอบในการพัฒนานโยบายเศรษฐกิจค่อนข้างดี ธนาคารแห่งประเทศไทย(ธปท.)ดำเนินการค่อนข้างเร็วพอสมควร

ในเรื่องที่เศรษฐกิจไทยต้องตกอยู่ในมือของต่างชาติ เขากล่าวว่า เป็นเรื่องธรรมดา ในยุคโลกาภิวัตน์ ที่ไม่สามารถควบคุมได้ หมดยุคสำหรับการเป็นเจ้าของบริษัทใดบริษัทหนึ่งเพียงรายเดียวแล้ว ศ.ครุฑแมนกล่าวว่า เศรษฐกิจจะโตได้อย่างถาวร จะต้องมีการลงทุน ถ้าใช้นโยบายการคลังเพียงอย่างเดียวก็อยู่ได้ไม่นาน เดียวก็หมด ควรหันมาเน้นด้านการลงทุนให้เกิดขึ้นจะดีกว่า แต่ในช่วงของการเปลี่ยนแปลง ไม่ควรตั้งนโยบายการคลังให้ลงมาเร็วเกินไป เพราะควรมองผลที่จะเกิดขึ้นในระยะสั้นด้วย ไม่ควรมองระยะยาวอย่างเดียว เพราะหากตั้งนโยบายการคลังลงเร็วเกินไป อาจเกิดปัญหาเหมือนกับประเทศญี่ปุ่นได้ ดังนั้น ต้องพิจารณาเวลาให้เหมาะสมต่อการดำเนินการ ส่วนแนวคิดที่เอเชียจะมีการรวมสกุลเงินเป็นสกุลเดียว ที่เรียกว่า อาเซียนเคอร์เรนซี (Single currency) นั้น คิดว่าจะเป็นเรื่องยาก สำหรับ เอเชียที่จะมีการใช้เงินสกุลเดียวกัน เพราะสิ่งแวดล้อม

ที่ต่างกัน มีความหลากหลายอยู่ในตัว สภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมยังแตกต่างกันอีกด้วย และแม้ว่าจะมีการดึงประเทศใดประเทศหนึ่ง เข้ามารวมเป็นเงินสกุลหลัก ก็ไม่สามารถที่จะช่วยได้ เพราะเรื่องเศรษฐกิจแข็งและค่าเงินแข็งเป็นคนละเรื่องกัน

ข่าวหนังสือพิมพ์ผู้จัดการวันที่ 22 ธันวาคม 2542